

Gemeente Leusden

Raadsvoorstel

Nota reserves en voorzieningen 2025

1. Aanleiding

Bij de actualisatie van de nota reserves en voorzieningen in 2023 is besloten dat per reserve 9 instellingscriteria worden bepaald, zoals het doel, de functie, de voeding, de besteding etc. Hiermee worden de reserves transparanter en doelmatiger.

De actualisatie in 2025 staat primair in het teken van het bepalen van deze 9 instellingscriteria per reserve. Tijdens het bepalen van de criteria blijkt dat een aantal reserves dezelfde functie hebben of niet juist zijn gerubriceerd. Dit zorgt voor een aantal aanvullende mutaties bij deze actualisatie.

2. Wettelijke grondslag

In de financiële verordening gemeente Leusden (art. 212 GW) is bepaald dat er periodiek een geactualiseerde nota reserves en voorzieningen aan de gemeenteraad wordt aangeboden. In de nota wordt het beleidsmatige kader vastgelegd hoe om te gaan met de vorming en besteding van reserves en voorzieningen. De vorige herziening was in 2023.

3. Beoogd effect/ bestuurlijk kader

- Invulling geven aan artikel 212 Gemeentewet en de financiële verordening gemeente Leusden;
- Actualiseren van de kaderstelling voor reserves en voorzieningen.

4. Deadline

Het is wenselijk dat deze nota voorafgaand aan het opstellen van de kadernota 2026 in de gemeenteraad van 3 april wordt vastgesteld, zodat er duidelijkheid is over de algemene- en bestemmingsreserves.

Voorstel

1. De nota reserves en voorzieningen 2023 intrekken.
2. De nota reserves en voorzieningen 2025 vaststellen en daarmee akkoord gaan met de volgende mutaties:
 - a. de instellingscriteria van de reserves;
 - b. de bestemmingsreserve "Reserve opvang vluchtelingen Oekraïne" omvormen naar een afzonderlijke algemene reserve;
 - c. de naam van de "Reserve opvang vluchtelingen Oekraïne" wijzigen naar "Algemene reserve opvang vluchtelingen";
 - d. de "Reserve kapitaallasten economisch nut" opheffen en het saldo toevoegen aan de 'Reserve kapitaallasten maatschappelijk nut';
 - e. de naam van de 'Reserve kapitaallasten maatschappelijk nut' wijzigen naar "Reserve dekking kapitaallasten";

- f. de naam van de “Reserve kapitaallasten onderwijshuisvesting” wijzigen naar “Reserve vervangingsinvesteringen onderwijshuisvesting”;
 - g. de naam van de “Reserve bovenwijkse voorzieningen” wijzigen naar “Reserve gebiedsoverstijgende voorzieningen”;
 - h. de “Reserve toekomstbestendige openbare ruimte” opheffen en het saldo toevoegen aan de algemene reserve;
 - i. de begrote onttrekking in 2025 bij de reserve toekomstbestendige openbare ruimte conform raadsvoorstel 197267 (12-12-2024) wijzigen naar een onttrekking uit de algemene reserve.
3. De financiële gevolgen van dit voorstel verwerken in begrotingswijziging 2025-1016 en deze vaststellen.

Argumenten

2.1 Met deze nota wordt invulling gegeven aan de bepalingen uit artikel 212 van de Gemeentewet en daaruit volgend de financiële verordening gemeente Leusden (art. 212 GW).

Reserves en voorzieningen zijn van belang voor de financiële stabiliteit van een gemeente. Het is daarom van belang dat er sprake is van een goed inzicht en van een goede kaderstelling ten aanzien van reserves en voorzieningen. Het inzicht wordt verschaft via de P&C cyclus, o.a. in de begroting en de jaarrekening en via het periodiek actualiseren van de reserves en voorzieningen. Een goede kaderstelling wordt verkregen door het vastleggen van spelregels in de nota reserves en voorzieningen.

2.2 Met deze actualisatie wordt invulling gegeven aan de 9 criteria bij het instellen van een reserve, conform artikel 3.3 in de nota reserves en voorzieningen.

Voor een goed inzicht en beheer van reserves is volledige en duidelijke informatie over de reserve nodig. Hiermee worden de reserves transparanter en doelmatiger. In de nota reserves en voorzieningen 2023 zijn bij hoofdstuk 3, onderdeel 3c daarvoor informatierichtlijnen ingesteld. Bij het instellen van een bestemmingsreserve dient in het raadsvoorstel en/of in het raadsbesluit de onderstaande informatie te zijn opgenomen:

1. type en de functie van de reserve;
2. de koppeling met het programma en taakveld;
3. het specifieke doel waarvoor de reserve wordt gevormd;
4. de benodigde minimale omvang;
5. de benodigde maximale omvang;
6. de voeding: de omvang en de wijze van stortingen;
7. de bestedingswijze: de omvang en de wijze van onttrekkingen;
8. de financiële onderbouwing;
9. de einddatum: wanneer de reserve niet meer nodig is en kan worden opgeheven.

2.3 De reserve Oekraïne is een risico reserve.

De “Reserve opvang vluchtelingen Oekraïne” is ingesteld met het doel om risico’s met betrekking tot de opvang van ontheemde Oekraïners af te dekken. De reserve heeft hierdoor een buffer functie en hoort hierdoor thuis in de algemene reserve.

Voorgesteld wordt deze middelen voorlopig nog via een afzonderlijke algemene reserve te presenteren, zodat de middelen duidelijker beschikbaar blijven voor de doelgroep.

De risico's met betrekking tot de opvang van vluchtelingen zijn opgenomen in de concernbrede risico-inventarisatie en daarmee ook in het gewenste weerstandsvermogen. Het saldo in deze algemene reserve telt mee in het beschikbare weerstandvermogen.

2.4 De “Reserve opvang vluchtelingen Oekraïne” wordt breder ingezet en de naam wordt hierop aangepast.

In 2022 is deze reserve ingesteld naar aanleiding van de opvang die de gemeente heeft georganiseerd voor de Oekraïense vluchtelingen in verband met de oorlog tussen Rusland en Oekraïne. Toen ging men uit van een tijdelijke situatie. In 2025 krijgt deze taak steeds meer een structureel karakter. Daarnaast zijn er soortgelijke ontwikkelingen naar aanleiding van bijvoorbeeld de Spreidingswet, waardoor de behoefte ontstaat deze middelen breder in te zetten. De Rijksmiddelen die worden ontvangen voor de opvang van Oekraïners zijn algemeen van aard en zijn ook rechtmatig algemeen inzetbaar voor andere doelen binnen de gemeente. Op basis hiervan wordt voorgesteld de besteding breder in te zetten en de naam te wijzigen naar “Algemene reserve opvang vluchtelingen”.

2.5 De “Reserve kapitaallasten economisch nut” en de “Reserve kapitaallasten maatschappelijk nut” hebben dezelfde criteria.

Bij het bepalen van de criteria blijken de reserves kapitaallasten economisch en maatschappelijk nut dezelfde criteria te hebben. De reserve maatschappelijk nut is later ingesteld naar aanleiding van BBV wetgeving in 2018. Bij nader inzien kunnen deze twee worden samengevoegd.

2.6 De criteria van de “Reserve kapitaallasten onderwijshuisvesting” komen grotendeels overeen met de “Reserve vervangingsinvesteringen openbare ruimte”.

Bij het bepalen van de criteria blijken de reserves “Kapitaallasten onderwijshuisvesting” en “Vervangingsinvesteringen openbare ruimte” ook eenzelfde doel en functie te hebben. Namelijk het vooraf sparen van middelen, die bij realisatie van de investering worden overgeheveld naar de reserve kapitaallasten om vervolgens hiermee de kapitaallasten in de exploitatie af te dekken. Omdat ze beide een verschillend beheerplan hebben als onderbouwing, ligt het vooralsnog niet voor de hand om deze reserves samen te voegen.

Wel wordt voorgesteld de naam van de “Reserve kapitaallasten onderwijshuisvesting” te wijzigen in “Reserve vervangingsinvesteringen onderwijshuisvesting” en zo in overeenstemming te brengen met de “Reserve vervangingsinvesteringen openbare ruimte”, zodat hiermee de vergelijkbaarheid van de functie (sparen voor vervangingsinvesteringen) zichtbaar wordt.

2.7 In de Omgevingswet is het begrip “Bovenwijkse voorzieningen” gewijzigd naar “Gebiedsoverstijgende voorzieningen”.

De naam van de “Reserve Bovenwijkse Voorzieningen” is in overeenstemming gebracht met de gewijzigde beschrijving in de Omgevingswet. Hiervoor wordt nu de term “Gebiedsoverstijgende Voorzieningen” gebruikt.

2.8 Het doel van “Reserve Toekomstbestendige Openbare Ruimte” (TOR) komt overeen met de doelen van de “Reserve gebiedsoverstijgende voorzieningen”.

Het voorstel om de reserve TOR op te heffen wordt vooral gedaan, omdat het doel overeenkomt met het doel van de “Reserve gebiedsoverstijgende voorzieningen”. Daarbij is het saldo niet

gebaseerd op een bestedingsplan, waardoor de reserve niet voldoet aan de criteria volgens artikel 3.3 van de nota reserves en voorzieningen.

2.9 De begrote onttrekking in de reserve TOR wijzigt naar de algemene reserve.

In het jaar 2025 staat nog een onttrekking uit de reserve TOR begroot. Dit betreft een budget van € 40.000 voor klimaatadaptie. Dit budget is onderdeel van het CUP 2022-2026 en is via de najaarsnota 2024 overgeheld naar 2025. Dit wordt gewijzigd naar een onttrekking uit de algemene reserve, omdat het saldo van de TOR ook naar de algemene reserve gaat.

2.10 Samenvattend overzicht van de voorgestelde wijzigingen

In onderstaande tabel worden de reserves van de gemeente Leusden en de voorgestelde wijzigingen weergegeven. De bedragen zijn gebaseerd op de begroting 2025, die medio 2024 is opgesteld.

Nr.	Soort	Functie	Bedrag x € 1.000	Voorstel
	Algemene reserves:			
1	Algemene reserve	Buffer	13.704	
2	Algemene reserve grondbedrijf	Buffer	973	
3	Bestemmings Algemene reserve Oekraïne opvang vluchtelingen	Buffer	6.729	Naam aanpassen. Ander type reserve.
	Bestemmingsreserves:			
4	Reserve dekking kapitaallasten economische nut	Dekking	4.389	Samenvoegen 4
4	Reserve dekking kapitaallasten maatschappelijk nut	Dekking	14.375	Samenvoegen 4
5	Reserve met aangewezen bestemmingen	Bestemming	2.293	
6	Reserve kapitaallasten vervangingsinvesteringen onderwijshuisvesting	Bestemming	6.488	Naam aanpassen
7	Reserve vervangingsinvesteringen openbare ruimte	Bestemming	1.408	
8	Reserve bevenwijken gebiedsoverstijgende voorzieningen	Bestemming	624	Naam aanpassen
9	Reserve toekomstbestendige openbare ruimte	Bestemming	5.730	Opheffen
	Totaal reserves		56.713	

Alternatieve scenario's

2.3 Het is ook mogelijk het saldo van de “Reserve opvang vluchtelingen Oekraïne” rechtstreeks in de algemene reserve te verwerken.

Deze Rijksmiddelen betreffen algemene middelen, hierdoor is het niet verplicht deze afzonderlijk te presenteren. Bij dit scenario blijft het saldo van het beschikbare weerstandsvermogen hetzelfde als bij een afzonderlijke algemene reserve. Wanneer de opvang van vluchtelingen geen tijdelijk karakter meer heeft en de opvangtaken volledig geïntegreerd zijn binnen de algemene dienst is een afzonderlijke algemene risicoreserve niet meer nodig.

2.8 Nieuw beleid voor vernieuwingen in de openbare ruimte kan ook op een andere wijze worden bekostigd.

De reserve “Toekomst bestendige openbare ruimte” en de reserve “Gebiedsoverstijgende voorzieningen” zijn bedoeld om vernieuwingen in de openbare ruimte te bekostigen, waarvoor geen reguliere dekking beschikbaar is. Er zijn verschillende mogelijkheden om daarmee om te gaan, als volgt:

a) *Kapitaallasten per project in de exploitatiebegroting via de kadernota.*

Op basis van de uitgangspunten in de nota reserves en voorzieningen worden beleidsdoelen zoveel mogelijk vanuit de exploitatie gerealiseerd. De structurele kapitaallasten voor deze investeringen zijn sowieso onderdeel van de exploitatiebegroting, echter worden deze lasten dan niet gedekt met incidentele middelen uit een reserve. Omdat er meestal sprake is van een keuze is, is een integrale afweging nodig bij de kadernota.

Alleen indien er sprake is van een situatie die Onuitstelbaar, Onvoorzien en Onvermijdelijk is, kan hiervan worden afgeweken.

b) *Kapitaallasten voor een programma in de exploitatiebegroting via de kadernota.*

Het is ook mogelijk een meerjarig programma op te stellen met een concrete reeks gewenste vernieuwingen in de openbare ruimte en daarvoor een bedrag voor kapitaallasten te reserveren in de exploitatiebegroting. Dit is een vergelijkbare werkwijze als bij het huidige mobiliteitsplan. In dit geval kunnen de werkzaamheden flexibeler worden uitgevoerd en is niet ieder jaar een aanvraag nodig bij de kadernota.

c) *Incidentele middelen inzetten om de kapitaallasten te verminderen*

Het blijft mogelijk reserves in te zetten om hiermee de kapitaallasten te verminderen in de exploitatiebegroting. Hiervoor is de “Reserve gebiedsoverstijgende voorzieningen” de meest voor de hand liggende keuze. Het surplus in de reserve grondbedrijf en de algemene reserve kunnen ook worden ingezet. Omdat dit beleidsvrije keuzen betreft verloopt de besluitvorming, bij voorkeur, via een integrale afweging bij de kadernota.

Vervolg

De mutaties worden verwerkt in boekjaar 2025. Hierdoor wordt het geactualiseerde overzicht zichtbaar in de jaarrekening 2025 en de begroting 2026.

Evaluatie

De evaluatie vindt plaats bij de volgende actualisatie van de nota reserves en voorzieningen.

Inkoopadvies

Niet van toepassing.

Advies van HR

Niet van toepassing.

Advies ICT

Niet van toepassing.

Juridisch advies

Niet van toepassing.

Financieel advies (kosten en dekking)

Niet van toepassing.

Advies communicatie

Niet van toepassing.

Intergemeentelijke samenwerking

Niet van toepassing.

Global Goals

GG16: bevorderen van veiligheid, publieke diensten en recht voor iedereen.

Burgerparticipatie

Niet van toepassing.

Bijlagen

1. Nota reserves en voorzieningen 2023
2. Nota reserves en voorzieningen 2025